

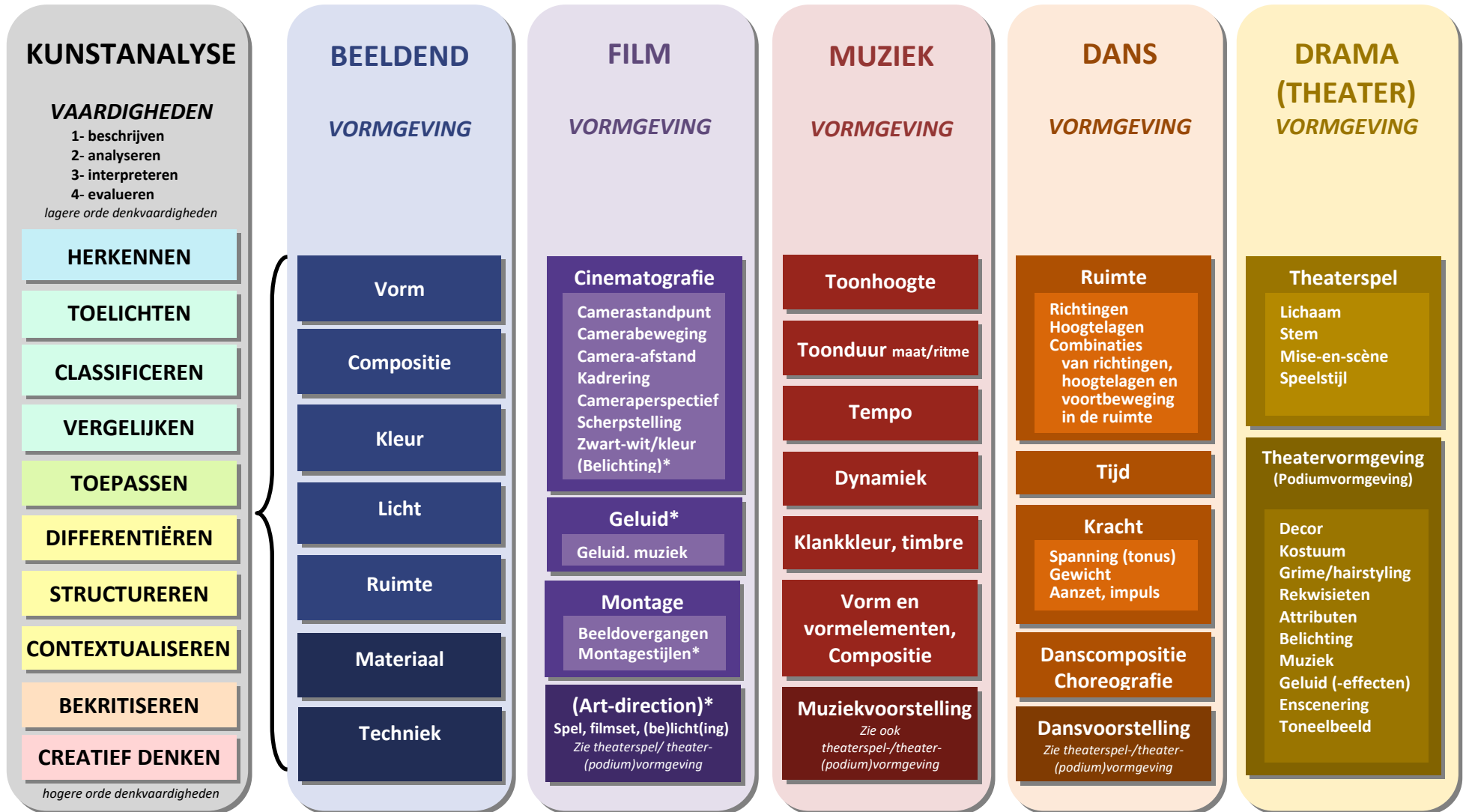
KUNST ANALYSEREN: ASPECTEN, PRINCIPES, STRATEGIEËN

I: **VOORSTELLING (WAT?)**: waar gaat het over/inhoud/verhaal/thema/boodschap of concept

II: **VORMGEVING a (HOE?)**: Hoe wordt de voorstelling vormgegeven door middel van beeldende vormgeving/film/muziek/dans en theater (aspecten en principes)

III: **VORMGEVING b (WAARMEE?)**: materialen/technieken: Beeldend = beeldende materialen technieken; Drama/Dans/Muziek/Film -voorstelling = theaterspel/podiumvormgeving

IV: **BETEKENIS(SEN) (WAAROM? En WAAROM ZO?)**: De bedoelde/uitgedrukte betekenis(sen) door de maker; de effecten op/ de waargenomen betekenis(sen) door de beschouwer/het publiek

TOELICHTING:

Het werken met **aspecten, principes en strategieën** bij het analyseren van kunstwerken kan op diverse manieren het snel en vaardig kunst analyseren ondersteunen. Hieronder lees je wat de verschillende onderdelen precies zijn:

- **Aspecten:** dit zijn de vormgevingsaspecten die kenmerkend en bepalend zijn voor de vormgeving in een bepaalde kunstvorm (muziek, dans, beeldend etc). In de benadering van ‘aspecten, principes en strategieën’ zou je als leerling selectief kunnen kijken door de aandacht te richten op de (een, twee of drie) meest opvallende vormgevingsaspecten. Deze kunnen door aandachtig kijken vaak vrij eenvoudig opgemerkt worden, daarvoor heb je niet heel veel kennis nodig, alleen aandachtig kijken of luisteren. Vervolgens kun je nadenken over de duidelijkst zichtbare/hoorbare ontwerpprincipes die door de maker of bedenker van het kunstwerk gehanteerd zijn.
- **Principes:**
  1. dit zijn in eerste instantie de (ontwerp)principes van een kunstdiscipline die door de maker geselecteerd zijn (met een bepaalde bedoeling, zie Strategieën/motieven).
  2. Maar de kijker/luisteraar kan deze ook waarnemen bij het aandachtig en genuanceerd kijken/luisteren.

Ad 1. Het geeft de kijker/luisteraar inzicht in de diepere lagen van het kunstwerk omdat het onderscheidend vermogen vereist. Wanneer een maker (kunstenaar, regisseur, componist etc.) met de vormgevingsaspecten werkt, dan kan zij/hij bijvoorbeeld ervoor kiezen om akkoorden eerst wringend (dissonant) en later harmonieus (consonant) te laten klinken. Dan werkt de componist met het muziekprincipe spanning en oplossing. Een choreograaf kan in met het dansante aspect ‘ruimte’ ervoor kiezen om de dans vooral vanuit de middenlaag gericht op de onderste laag (dicht bij de vloer) uit te voeren. Daarbij kan de choreograaf dan het dansprincipe van de ‘zwaartekracht’ gebruiken, maar ook het dansprincipe van ‘patronen’. Dat hangt dus af van de specifieke strategie/motivatie van de choreograaf/choreografie. Een schilder kan bijvoorbeeld met het beeldende aspect kleur, kiezen voor het beeldende principe accenten, maar zij/hij kan ook kiezen voor contrasten. Dat hangt samen met de specifieke strategie/motivatie van de schilder. Wat wil zij/hij uitdrukken? Wat wil zij/hij de kijker laten ervaren.

Ad 2. De kijker/luisteraar kan eerst kijken naar de (een, twee of drie) meest opvallende vormgevingsaspecten, daarna de (een, twee of drie) meest opvallende (ontwerp)principes selecteren en vervolgens erover nadenken wat maakt dat deze aspecten en principes nu het meest opvallend zijn. Dit kan besproken worden in de les.
- **Strategieën/motieven:** dat zijn de benaderingen en bedoelingen (betekenissen) die je als maker kunt hebben met de keuze voor bepaalde vormgevingsaspecten en vormgevingsprincipes; maar dit kunnen ook de strategieën/motieven zijn die je als kijker/luisteraar af kunt leiden uit een specifiek kunstwerk die maken dat je er een bepaalde bedoeling of betekenis uit af kunt leiden. Deze zijn natuurlijk erg uitgebreid en de reeksen strategieën/motieven kunnen door docenten en leerlingen desgewenst beperkt of juist uitgebreid worden. De strategieën/motieven kunnen ook in bepaalde tijden variëren: zo zijn de eerste strategieën/motieven in de lijsten doorgaans uit vroegere tijdperken (denk aan middeleeuwen, hofcultuur etc.) de latere begrippen zijn doorgaans meer te verbinden aan de moderne en postmoderne kunst en cultuur.

BEELDEN ANALYSEREN

- Kies een beeld, schilderij, gebouw, designobject etc. (een beeldend kunstwerk)
- Kijk aandachtig en bepaal welke 1 of 2 beeldende aspecten het meest benadrukt zijn
- Bepaal welke 1 of 2 beeldende principes het meest benadrukt zijn
- Beargumenteer nu welke strategie (van de kunstenaar) tot deze beeldende uitwerking kan hebben geleid
- Plaats deze bevinding nu eens in de context van de tijd, plaats en functie waarin het werk gemaakt is (hiervoor moet je wellicht wat extra info opzoeken)
- Kun je de betekenis(sen) van dit werk nu duidelijk en compact uitleggen aan anderen?

BEELDENE ASPECTEN

Vorm	
Compositie	
Kleur	
Licht	
Ruimte	
Materiaal	
Techniek	

BEELDENE PRINCIPES

PATRONEN	
CONTRASTEN	
ACCENTEN	
BALANS	
VERHOUDINGEN	
HARMONIE	
RITME/BEWEGING	
EENHEID	
VARIATIE	

STRATEGIEËN/MOTIEVEN:

- EREN
- SCHOONHEID PRODUCEREN
- REPRODUCEREN
- IMITEREN
- VERGELIJKEN
- VARIEREN (OP BESTAANDE WERKEN)
- FANTASEREN, VERZINNEN
- DECOREREN
- VERMAKEN/AMUSEREN
- VERWIJZEN (ASSOCIEREN)
- COMBINEREN/MIXEN
- ASSEMBLEREN
- UITDRUKKEN (bijv. IDEE, EXPRESSIE)
- EMOTIONEEL BEWEGEN
- MEESLEPEN
- OVERTUIGEN
- EXPERIMENTEREN
- VERVREEMDEN
- BEVRAGEN
- BESPOTTEN
- AFSTOTEN
- UITDAGEN
- BEKRITISEREN
- ONTSIEREN
- VERNIETIGEN
- REDUCEREN/VEREENVOUDIGEN
- INNOVEREN
- TRANSFORMEREN
- ABSTRAHEREN
- REFLECTEREN (NADENKEN)

De afbeeldingen zijn afkomstig van: <http://dowlingart.weebly.com/elements-of-art--principles-of-design.html>
 en de afbeelding bij techniek van <https://www.scrapbookingfairies.com/products/southern-ridge-chipboard-die-cut-skeleton-maple-leaf>

Etc. Er zijn meerdere strategieën mogelijk, ook zijn combinaties van strategieën mogelijk. De meest gehanteerde strategieën door kunstenaars zijn in verschillende contexten (tijd, plaats, functie) soms wezenlijk anders. Ook de principes die hier aangegeven zijn, zijn niet alle denkbare principes.

FILM ANALYSEREN

- Kies een film
- Kijk aandachtig en bepaal **welke 1 of 2 filmaspecten** het meest benadrukt zijn
- Bepaal welke **1 of 2 filmprincipes** het meest benadrukt zijn
- Beargumenteer nu **welke strategie** (van de kunstenaar) tot deze **filmische uitwerking** kan hebben geleid
- Plaats deze bevinding nu eens **in de context van de tijd, plaats en functie** waarin de film gemaakt is. (hiervoor moet je wellicht nog wat extra info opzoeken)
- Kun je **de betekenis(sen)** van deze film nu duidelijk en compact uitleggen aan anderen?

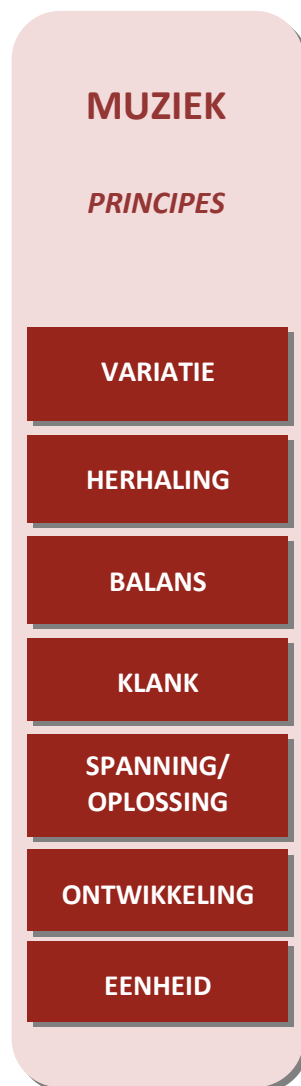
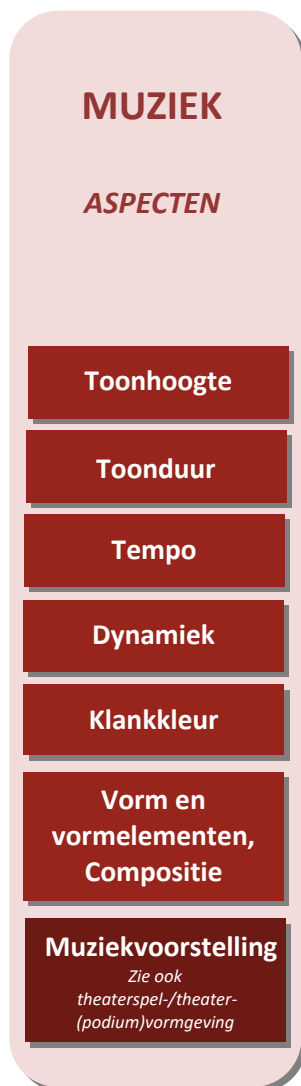
STRATEGIEËN/MOTIEVEN:

- DOCUMENTEREN
- IMITEREN
- EREN
- VERGELIJKEN
- VARIEREN (OP BESTAANDE WERKEN)
- THEMATISEREN
- FANTASEREN, VERZINNEN
- VERTELLEN (VERHALEN)
- VERMAKEN/AMUSEREN
- SCHOONHEID PRODUCEREN
- VERWIJZEN (ASSOCIEREN)
- COMBINEREN/MIXEN
- SAMENSTELLEN
- UITDRUKKEN (bijv. IDEE, EXPRESSIE)
- EMOTIONEEL BEWEGEN
- MEESLEPEN
- OVERTUIGEN
- EXPERIMENTEREN
- VERVREEMDEN
- BEVRAGEN
- BESPOTTEN
- AFSTOTEN
- ONTHULLEN
- UITDAGEN
- BEKRITISEREN
- ONTSIEREN
- VERNIETIGEN
- REDUCEREN/VEREENVOUDIGEN
- INNOVEREN
- TRANSFORMEREN
- ABSTRAHEREN
- REFLECTEREN (NADENKEN)

Etc. Er zijn meerdere strategieën mogelijk, ook zijn combinaties van strategieën mogelijk. De meest gehanteerde strategieën door regisseurs/filmmakers zijn in verschillende contexten (tijd, plaats, functie) soms wezenlijk anders. Ook de principes die hier aangegeven zijn, zijn niet alle denkbare principes.

MUZIEK ANALYSEREN

- Kies een muziekstuk
- Kijk aandachtig en bepaal **welke 1 of 2 muziek aspecten** het meest benadrukt zijn
- Bepaal welke **1 of 2 muziek principes** het meest benadrukt zijn
- Beargumenteer nu **welke strategie** (van de kunstenaar) tot deze **muzikale uitwerking** kan hebben geleid
- Plaats deze bevinding nu eens **in de context van de tijd, plaats en functie** waarin het muziekstuk gemaakt is. (hiervoor moet je wellicht nog wat extra info opzoeken)
- Kun je **de betekenis(sen)** van dit muziekstuk nu duidelijk en compact uitleggen aan anderen?

STRATEGIEËN/MOTIEVEN:

- REPRODUCEREN
- IMITEREN
- EREN
- VARIËREN
- VERWIJZEN (SAMPLEN ETC)
- OPROEPEN
- FANTASEREN, VERZINNEN
- SCHOONHEID PRODUCEREN
- VERMAKEN/AMUSEREN
- COMBINEREN (MIXEN)
- SAMENSTELLEN
- THEMATISEREN
- VERTELLEN
- VERVREEMDEN
- UITDRUKKEN (EXPRESSIE)
- EMOTIONEEL BEWEGEN
- MEESLEPEN
- AANTREKKEN
- AFSTOTEN
- ONTHULLEN
- EXPERIMENTEREN
- IMPROVISEREN
- RUST GEVEN
- OPJAGEN
- UITDAGEN
- REDUCEREN
- BEVRAGEN
- BEKRITISEREN
- VERNIETIGEN
- INNOVEREN
- TRANSFORMEREN
- REFLECTEREN (NADENKEN)

Etc. Er zijn meerdere strategieën mogelijk, ook zijn combinaties van strategieën mogelijk. De meest gehanteerde strategieën door componisten/musici zijn in verschillende contexten (tijd, plaats, functie) soms wezenlijk anders. Ook de principes die hier aangegeven zijn, zijn niet alle denkbare principes.

DANS ANALYSEREN

- Kies een dansstuk
- Kijk aandachtig en bepaal **welke 1 of 2 dansante aspecten** het meest benadrukt zijn
- Bepaal welke **1 of 2 dans principes** het meest benadrukt zijn
- Beargumenteer nu **welke strategie** (van de kunstenaar) tot deze **dansante uitwerking** kan hebben geleid
- Plaats deze bevinding nu eens **in de context van de tijd, plaats en functie** waarin het dansstuk gemaakt is. (hiervoor moet je wellicht nog wat extra info opzoeken)
- Kun je **de betekenis(sen)** van dit dansstuk nu duidelijk en compact uitleggen aan anderen?

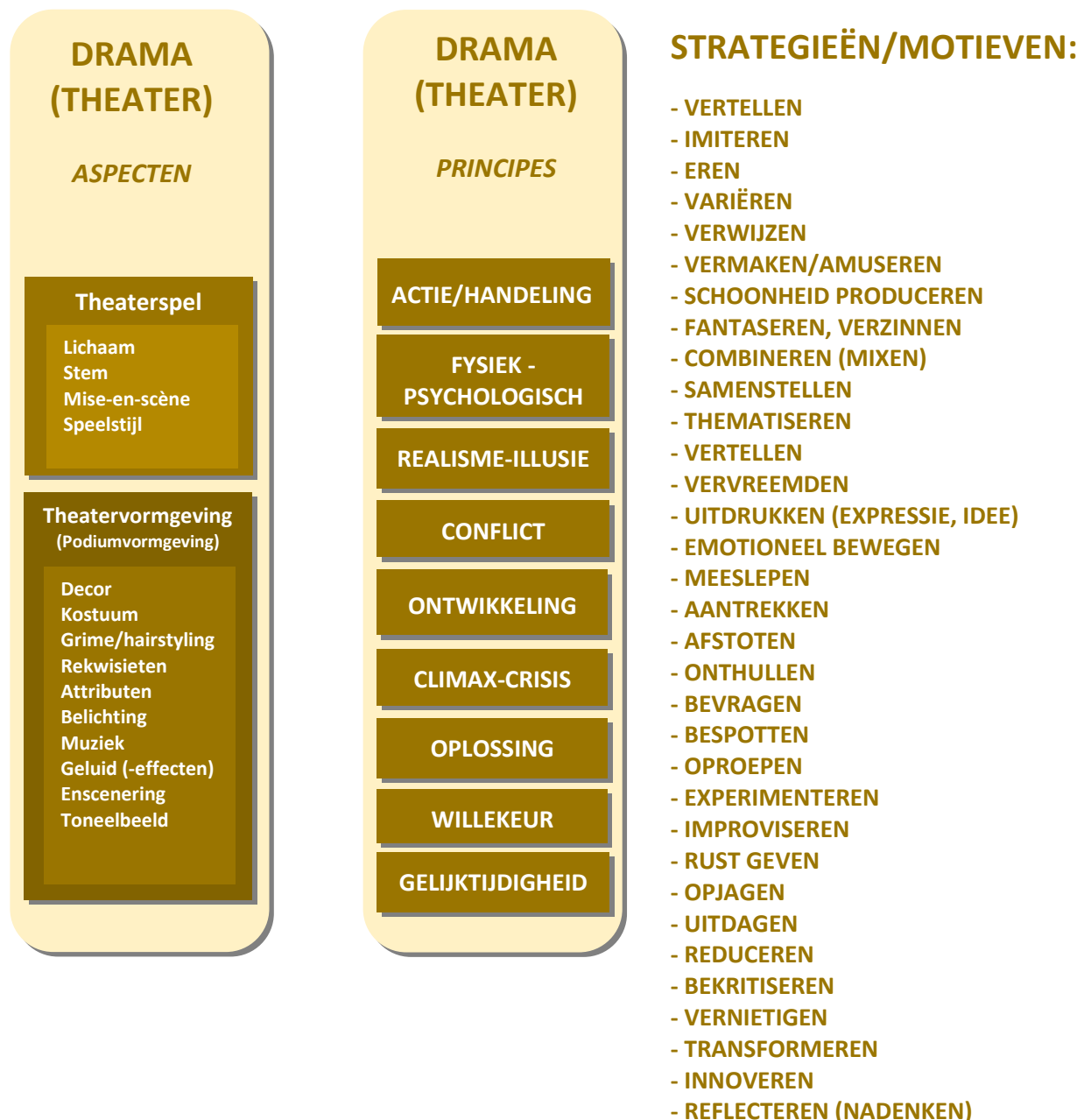
STRATEGIEËN/MOTIEVEN:

- REPRODUCEREN
- EREN
- IMITEREN
- VARIËREN
- SCHOONHEID PRODUCEREN
- VERWIJZEN
- OPROEPEN
- VERMAKEN/AMUSEREN
- FANTASEREN, VERZINNEN
- COMBINEREN (MIXEN)
- SAMENSTELLEN
- THEMATISEREN
- VERTELLEN
- VERVREEMDEN
- UITDRUKKEN (EXPRESSIE)
- EMOTIONEEL BEWEGEN
- MEESLEPEN
- AANTREKKEN
- ONTHULLEN
- BESPOTTEN
- BEVRAGEN
- AFSTOTEN
- EXPERIMENTEREN
- IMPROVISEREN
- RUST GEVEN
- OPJAGEN
- UITDAGEN
- REDUCEREN
- BEKRITISEREN
- VERNIETIGEN
- TRANSFORMEREN
- INNOVEREN
- REFLECTEREN (NADENKEN)

Etc. Er zijn meerdere strategieën mogelijk, ook zijn combinaties van strategieën mogelijk. De meest gehanteerde strategieën door choreografen/dansers zijn in verschillende contexten (tijd, plaats, functie) soms wezenlijk anders. Ook de principes die hier aangegeven zijn, zijn niet alle denkbare principes.

DRAMA/THEATER ANALYSEREN

- Kies een theaterstuk
- Kijk aandachtig en bepaal **welke 1 of 2 theatrale aspecten** het meest benadrukt zijn
- Bepaal welke **1 of 2 theater principes** het meest benadrukt zijn
- Beargumenteer nu **welke strategie** (van de kunstenaar) tot deze **theatrale uitwerking** kan hebben geleid
- Plaats deze bevinding nu eens **in de context van de tijd, plaats en functie** waarin het theaterstuk gemaakt is. (hiervoor moet je wellicht nog wat extra info opzoeken)
- Kun je **de betekenis(sen)** van dit theaterstuk nu duidelijk en compact uitleggen aan anderen?

Etc. Er zijn meerdere strategieën mogelijk, ook zijn combinaties van strategieën mogelijk. De meest gehanteerde strategieën door regisseurs/theatermakers zijn in verschillende contexten (tijd, plaats, functie) soms wezenlijk anders. Ook de principes die hier aangegeven zijn, zijn niet alle denkbare principes.